

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3172/2019. (VII. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 41.Pkf.635.185/2018/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy jogi személy indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (L. Nagy Ügyvédi Iroda, 1136 Budapest, Tátra utca 28. 4. emelet 3., eljáró ügyvéd: Dr. L. Nagy Rajmund ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, amelyben kérte a Budai Központi Kerületi Bíróság 18.P.20.405/2018/4. számú végzése és a Fővárosi Törvényszék 41.Pkf.635.185/2018/3. számú jogerős végzése, alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint a 28. cikkét.
- [2] Az támadott bírósági végzések és az indítvány alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó mint parkolás üzemeltető cég egy, a gépkocsijával díjfizetés nélkül várakozó magánszeméllyel szemben 18 040 Ft várakozási-, és pótdíjkövetelést érvényesített, melynek során a közjegyző által kibocsátott fizetési meghagyás 2015. december 8-án jogerőre emelkedett. Az indítványozó a jogerős fizetési meghagyás alapján végrehajtást kezdeményezett, a végrehajtási eljárásban a magánszemély – költségekkel együtt – mindösszesen 96 543 Ft-ot fizetett meg a végrehajtónak. Ezt követően a magánszemély kezdeményezett fizetési meghagyásos eljárást az indítványozóval szemben „jogalap nélküli gazdagodás” jogcímén 96 543 Ft-ot, míg „kártérítésként”, 300 000 Ft-ot, valamint eljárási költséget érvényesítve. Ez a fizetési meghagyás 2017. február 25-én emelkedett jogerőre, a magánszemély végrehajtási eljárást kezdeményezett, melynek során az önálló bírósági végrehajtó inkasszó útján 478 543 Ft-ot érvényesített az indítványozóval szemben. Az indítványozó mint perújító alperes 2017. április 18. napján perújítási eljárást kezdeményezett a magánszemély mint perújított felperes ellen a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 260. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozással és a régi Pp. 229. § (1) bekezdése alapján kérte a bíróságtól annak megállapítását, hogy a magánszemély az általa kezdeményezett fizetési meghagyásos eljárásban olyan követelést tett ismételt vitássá, amelyre nézve az anyagi jogerő a – jogerős ítélet hatályával bíró – korábbi fizetési meghagyás alapján már beállt.
- [4] 1.2. Az elsőfokú bíróság által 2018. április 19. napján tartott nyilvános tárgyaláson felvett jegyzőkönyvben foglaltak szerint, a magánszemély mint perújított felperes elmondta, hogy bizonyítani tudja azt, hogy ahol ő parkolt az nem parkolási övezet, ezért az indítványozó jogalap nélkül gazdagodott a rovasára, kártérítési igényt pedig azért érvényesített, mert nagyon megviselte őt az, hogy egy álláspontja szerint alaptalan követelés miatt a végrehajtási eljárásban a felesége gépkocsiját kivonták a forgalomból, továbbá a fizetését letiltották és az ingatlanukat jelzáloggal terhelték meg. Ezt követően a Budai Központi Kerületi Bíróság meghozta a 18.P.20.405/2018/4. számú végzését, amellyel az indítványozó perújítási kérelmét elutasította. A bíróság végzésének indokolásában kifejtette, hogy a régi Pp. 266. § (1) bekezdése alapján, a régi Pp. 260–262. §-aiban meghatározottak szerint hivatalból vizsgálta a perújítás előfeltételeinek fennállását, különös tekintettel azt, hogy a felek között ugyanazon ténybeli alapból származó, ugyanazon jog iránt volt-e folyamatban a két fizetési meghagyásos eljárás, vagyis a második, a magánszemély által kezdeményezett fizetési meghagyásos eljárás ítélt dolog tilalmába ütközött-e, avagy sem. Az elsőfokú bíróság e vizsgálat kapcsán arra az álláspontra helyezkedett, hogy az indítványozó által kezdeményezett fizetési meghagyásos eljárás parkolási díj és pótdíj megfizeté-

sére irányult, míg a magánszemély által kezdeményezett eljárás jogalap nélküli gazdagodás miatti igény és kártérítés érvényesítésére, ezért a bíróság – az érvényesített jog különbözőségére figyelemmel – az ítélt dolog tilalmának érvényesülését nem találta bizonyítottnak és a perújítási kérelmet nem tartotta megengedhetőnek.

- [5] 1.3. A Fővárosi Törvényszék 41.Pkf.635.185/2018/3. számú másodfokú jogerős végzésével – a megállapított tényállás részbeni kiegészítésével – az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A törvényszék is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az első alkalommal jogerőre emelkedett fizetési meghagyásos eljárásban parkolási díj és pótdíj iránti igény került érvényesítésre, míg a második fizetési meghagyásos eljárásban a jogcím jogalap nélküli gazdagodás és kártérítés volt, ezért a régi Pp. 229. §-ának alkalmazása fel sem merül és nincs lehetőség a régi Pp. 260. § (1) bekezdés c) pontra hivatkozással előterjesztett perújítási kérelem érdemi elbírálásának.
- [6] 2. Az indítványozó – főtktári tájékoztatás és felhívás alapján kiegészített és egységes szerkezetbe foglalt – alkotmányjogi panaszában a pertörténet ismertetése után az Alaptörvény megsértett rendelkezéseként a B) cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését és a 28. cikket jelölte meg. Az indítványozó szerint a jogállamiság alapvető kritériuma a jogbiztonság, amelyhez hozzátartozik az anyagi jogerő intézménye is, amely a jogerős ítéletek megkérdőjelezhetetlenségét, a már egyszer elbírált jogvita újbóli vitássá tételének kizárását hivatott biztosítani. Álláspontja szerint a jogbiztonságot sérti az, ha az állam az intézményein keresztül ugyanazt a kérdést – jelen ügyben azt, hogy a magánszemély tartozik-e az alapul szolgáló jogviszonyból eredően várakozási díjjal és pótdíjjal vagy sem – két, egymásnak ellentmondó döntéssel bírálja el, megállapítva előbb azt, hogy a magánszemély tartozik a várakozási-, és pótdíjjal, majd pedig azt is kimondva, hogy az indítványozó az így érvényesített követeléssel jogalap nélkül gazdagodott és köteles azt visszafizetni. Az a bírói álláspont, amely jelen esetben nem engedi meg a perújítást arra hivatkozva, hogy nem áll fenn a *res iudicata*, valójában elveszi a jogellenes állapot orvoslásának lehetőségét és így nemcsak a jogbiztonságot sérti, hanem az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát is. Az indítványozói álláspont szerint ugyanis a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból fakadó garanciális követelmény, hogy a bíróság (adott esetben a „bírói jogköröket gyakorló közjegyző”) a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. Ez a döntés – vagyis az ügyben elsőként jogerőre emelkedett fizetési meghagyás – a régi Pp. 229. §-a szerinti védelemben részesül, és az indítványozó szerint ezt tovább vitatni nem lehetett volna. Amennyiben azonban – mint jelen esetben – megállapítható, hogy a felek ugyanazon, egyszer már elbírált jogot ismételtén vitássá tették és az adott jogvita két különböző jogerős ítélettel (azzal azonos hatályú fizetési meghagyással) egymással ellentétes módon lett elbírálv, úgy indítványozói álláspont szerint a régi Pp. 260. § (1) bekezdés c) pontja alapján korlátozás nélkül lehetőség van a később született jogerős ítélet bírói úton keresztül történő hatályon kívül helyezésére. Végül hivatkozott az indítványozó az Alaptörvény 28. cikkére is, állítva, hogy a perújítási kérelmet elutasító bíróságok a régi Pp. hivatkozott rendelkezéseit nem a jogszabály céljával, vagyis az anyagi jogerő védelmével összhangban alkalmazták, amit az is alátámaszt, hogy a magyar felsőbbbírói jogalkalmazás egységes gyakorlata szerint téves az az okfejtés, amely szerint ítélt dolog nem állapítható meg akkor, amikor egy egyszer már elbírált igényt a másik fél jogalap nélküli gazdagodás jogcímén akar visszakövetelni.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [8] 3.1. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék jogerős végzését 2018. október hó 9. napján vette át, az alkotmányjogi panaszt 2018. november 7. napján, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Az alkotmányjogi panasz tartalmazza az állított alaptörvény-ellenesség indokolását, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett végzések megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések alapjául szolgáló eljárásban perújító alperes volt, így érintettsége megállapít-

ható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Ugyanakkor az Alaptörvény 28. cikke, nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ezért e rendelkezésre alkotmányjogi panasz nem alapítható. Megállapította továbbá az Alkotmánybíróság azt is, hogy állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}.

[9] 3.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában arra hivatkozva állította az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét, hogy a perújítási kérelem megengedhetősége tárgyában a bíróságok – indítványozói álláspont szerint a régi Pp. 229. § (1) bekezdésének téves értelmezésével – elutasító döntést hoztak. Kérelme ennek alapján tehát arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja meg az ügy előzményét képező fizetési meghagyásos eljárásokat és állapítsa meg, hogy azok ugyanazon tényalaptól származó ugyanazon jog iránt voltak folyamatban a felek között, majd ennek alapján a támadott bírósági határozatok megsemmisítésével nyissa meg az utat a perújítás érdemében való döntéshozatalhoz. Ugyanakkor azonban, az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján azt állapította meg, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bíróságok jogértelmezését kifogásolta és kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a perújítás megengedhetősége tárgyában meghozott bírósági végzéseket az indítványozó számára kedvező jogértelmezéssel, törvényességi indokok alapján semmisítse meg. Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi – vélt, vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.

[10] 4. Az indítványozó a fentiekben kifejtettek szerint, a támadott bírói döntésekkel kapcsolatosan nem állított olyan alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg egyrészt az Abtv. 27. §-ában, másrészt az Abtv. 29. §-ában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. július 2.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1693/2018.

